

Michael Connelly

De herziening

I

Dinsdag 9 februari, 13.43 uur

De laatste keer dat ik bij de Water Grill dineerde, zat ik aan tafel met een cliënt die zijn vrouw en haar minnaar op koelbloedige en berekenende wijze had vermoord. Hij had me niet alleen in de arm genomen om zijn verdediging te voeren tijdens het proces, maar ook om hem van alle blaam te zuiveren en zijn goede naam in ere te herstellen. Dit keer zat ik tegenover iemand bij wie ik helemaal op mijn hoede moest zijn. Ik lunchte met Gabriel Williams, de hoofdofficier van justitie van Los Angeles County.

Het was een frisse winterdag. Ik zat daar met Williams en zijn trouwe chef-staf – dat wil zeggen zijn politiek adviseur – Joe Ridell. We hadden om 13.30 uur afgesproken, op een tijdstip waarop de meeste officieren van justitie weer veilig terug zouden zijn in het paleis van justitie, zodat de hoofdofficier van justitie niet te koop zou lopen met zijn omgang met een lid de tegenpartij. Dat wil zeggen met mij, Mickey Haller, de verdediger van de verdoemden.

De Water Grill was een prettige plek voor een lunch in het centrum. Goed eten, een goede sfeer, voldoende ruimte tussen de tafels voor privé-gesprekken en een wijnkaart die waarschijnlijk nergens in het centrum werd overtroffen. Het was zo'n restaurant waar je je jasje aanhield en de ober een zwart servet op je schoot legde om jou de moeite te besparen. Het team van het OM bestelde martini's op kosten van de belastingbetaler. Ik hield het maar bij het gratis water dat door het restaurant geschonken werd. Al na twee slokken gin en een olijf sneed Williams de reden voor onze stiekeme afspraak aan.

‘Mickey, ik heb een voorstel.’

Ik knikte. Dat had Ridell me ook al zo ongeveer gezegd toen hij me die ochtend had gebeld om een afspraak te maken voor de lunch. Ik was akkoord gegaan met de ontmoeting en had vervolgens zelf rondgebeld om alle mogelijke inside-information over het voorstel te verzamelen. Zelfs mijn ex-vrouw, die voor het OM werkte, kon me niet vertellen wat er aan de hand was.

‘Ik ben één en al oor,’ zei ik. ‘Het overkomt me niet elke dag dat de hoofdofficier van justitie me een voorstel wil doen. Ik begrijp dat het niets met mijn cliënten te maken kan hebben – die krijgen nooit zo veel aandacht van de hoogste baas. En op dit moment heb ik trouwens toch maar een paar zaken. Het is de laatste tijd nogal rustig.’

‘Nou, dat klopt,’ zei Williams. ‘Dit heeft niets met een van je cliënten te maken. Ik wil dat je een zaak voor me doet.’

Ik knikte weer. Mensen haten advocaten tot ze zelf een advocaat nodig hebben. Ik wist niet of Williams kinderen had, maar waarschijnlijk had hij zijn huiswerk wel gedaan en wist hij dat ik geen jeugdzaken deed. Daarom gokte ik dat het om zijn vrouw ging. Waarschijnlijk een geval van winkeldiefstal of van rijden onder invloed dat hij uit de publiciteit probeerde te houden.

‘Wie is er gesnapt?’ vroeg ik.

Williams keek Ridell aan. Glimlachend wisselden ze een blik uit.

‘Nee, zo iets is het niet,’ zei Williams. ‘Ik heb het volgende voorstel. Ik wil je tijdelijk aanstellen, Mickey. Ik wil dat je voor het om komt werken.’

Sinds ik het telefoontje van Ridell had beantwoord, hadden er veel ideeën door mijn hoofd rondgespookt, maar het was niet bij me opgekomen dat ze me wilden aanstellen als openbaar aanklager. Ik was nu al langer dan twintig jaar lid van de orde van advocaten. In die tijd had ik misschien niet evenveel wantrouwen en achterdocht tegenover officieren van justitie en de politie ontwikkeld als de gangleden in Nickerson Gardens, maar wel voldoende om me ogenschijnlijk ongeschikt te maken om hun gelederen te versterken. Simpel gezegd: ik moest hen niet en zij mij niet. Met uitzondering van die ex-vrouw die ik al noemde en een halfbroer die rechercheur was bij de LAPD, vertrouwde ik ze allemaal voor geen meter. En zeker Williams niet. Hij was in de eerste plaats politicus en in de tweede plaats hoofdofficier van justitie. En daardoor was hij nog gevaarlijker. Hoewel hij aan het begin van zijn juridische carrière heel kort officier van justitie was geweest, had hij twintig jaar als burgerrechtenadvocaat gewerkt voordat hij zich als buitenstaander verkiesbaar stelde voor de functie van hoofdofficier van justitie en op een golf van ongenoegen over de politie en het om het parket binnen kwam zeilen. Al vanaf het moment dat het servet tijdens de chique lunch op mijn schoot werd gelegd, was ik op mijn hoede.

‘Voor jou werken? Als wat precies?’

‘Als speciale aanklager. Een eenmalige opdracht. Ik wil dat jij de zaak-Jason Jessup doet.’

Ik keek hem een tijdlang aan. Eerst dacht ik dat ik hardop zou gaan lachen. Dit was een soort handig geënceneerde grap. Maar vervolgens begreep ik dat dat niet het geval was. Als ze alleen maar een grap met je willen uithalen, nodigen ze je niet uit in de Water Grill.

‘Dus jij wilt dat ik Jessup aanklaag? Voor zover ik weet valt er niet veel aan te klagen. De zaak is een eend zonder vleugels. Je hoeft hem alleen maar af te schieten en op te eten.’

Williams schudde zijn hoofd alsof hij niet mij, maar zichzelf ergens van moest overtuigen.

‘Aanstaande dinsdag is het vierentwintig jaar geleden dat de moord is gepleegd,’ zei hij. ‘Ik ga bekendmaken dat we Jessup opnieuw voor de rechter brengen. En ik wil dat jij naast me staat tijdens de persconferentie.’

Ik leunde achterover in mijn stoel en keek hen aan. Een groot deel van mijn volwassen leven heb ik de gezichten van juryleden, rechters, getuigen en officieren van justitie aan de andere kant van de rechtszaal proberen te lezen. Ik ben er best wel goed in geworden, vind ik zelf. Maar aan die tafel lukte het me niet om de gezichten van Williams of zijn sidekick die op nog geen meter van me af zaten te lezen.

Jason Jessup was een veroordeelde kindermoordenaar die bijna vierentwintig jaar in de gevangenis had gezeten. Ongeveer een maand daarvoor had het hooggerechtshof van Californië het vonnis herzien en de zaak terugverwezen naar het gerechtshof van Los Angeles County voor een nieuw proces of voor vrijspraak op alle aanklachten. De herziening van het vonnis volgde op een twintig jaar durende juridische strijd die Jessup grotendeels in zijn eentje vanuit zijn cel had gevoerd. De autodidactische advocaat schreef beroepschriften, verzoekschriften en klachten en wendde ieder rechtsmiddel aan dat er maar bestond. Hij kwam niet verder bij de verschillende hogere gerechtshoven, hoewel hij wel de aandacht trok van een advocatencollectief dat bekendstond als het Genetic Justice Project. Ze namen zijn zaak over en kregen het voor elkaar dat het hooggerechtshof uiteindelijk DNA-onderzoek beval naar het sperma dat was aangetroffen op de jurk van het meisje dat Jessup zou hebben gewurgd.

Toen Jessup was veroordeeld, werd er tijdens strafzaken nog geen gebruik gemaakt van DNA-onderzoek. Uit het DNA-onderzoek dat zo veel jaren later werd uitgevoerd, bleek dat het sperma op de jurk niet van Jessup afkomstig was. Hoewel de verschillende hogere gerechtshoven het vonnis hadden bevestigd, deed dit novum de balans doorslaan in Jessups voordeel. Het hooggerechtshof verwees naar de uitkomst van het DNA-onder-

zoek en andere inconsistenties in het bewijsmateriaal en het proces-verbaal en wees het herzieningsverzoek toe.

Dit was zo ongeveer wat ik van de zaak-Jessup wist, en deze informatie had ik voornamelijk uit krantenartikelen en gesprekken in de rechtbank. Hoewel ik niet de hele uitspraak onder ogen had gekregen, had ik er wel delen van in de *Los Angeles Times* gelezen. Het was een vernietigende beslissing waarin Jessups lang volgehouden beweringen over zijn onschuld en onrechtmatigheden die door de politie en het OM waren begaan werden overgenomen. Ik moet zeggen dat het mij, als strafpleiter, wel genoeg deed dat het OM in de media vanwege deze uitspraak het vuur na aan de schenen werd gelegd. Dat kon je het leedvermaak van de underdog noemen. Het maakte mij niet uit dat het mijn zaak niet was of dat het huidige OM niets met een zaak uit 1986 te maken had. Aangezien er zo weinig overwinningen zijn voor de verdediging is er altijd een soort gedeelde vreugde vanwege het succes van anderen en de nederlaag van het establishment.

De uitspraak van het hooggerechtshof was de week daarvoor bekendgemaakt, en daardoor was er een periode van zestig dagen ingegaan waarin het OM de zaak-Jessup opnieuw voor de rechter moest brengen of moest seponeren. Sindsdien ging er vrijwel geen dag voorbij zonder dat Jessup in het nieuws was. In de verschillende interviews die hij vanuit San Quentin gaf, zowel telefonisch als direct, verkondigde hij dat hij onschuldig was en schoot hij lukraak op de politie en de openbaar aanklager die hem daar opgesloten hadden. Hij werd gesteund door verschillende Hollywoodsterren en sporters, en hij was al een civielrechtelijke zaak tegen de gemeente en de county begonnen waarbij hij een schadevergoeding van miljoenen dollars eiste voor de vele, lange jaren dat hij ten onrechte opgesloten had gezeten. In dit tijdperk van nonstop media-aandacht had hij een podium gevonden dat altijd beschikbaar was, en dat had hij beklommen om zichzelf tot volksheld te verheffen. Wanneer hij uiteindelijk uit de gevangenis zou komen, zou hij ook een ster zijn.

Ik wist maar weinig van de bijzonderheden van de zaak en had de indruk dat hij onschuldig was en een kwart eeuw lang aan marteling was blootgesteld en recht had op iedere cent die hij er maar uit kon slepen. Maar ik wist wel genoeg van de zaak en van het DNA-bewijs dat hem leek vrij te pleiten om te begrijpen dat het een verloren zaak was voor het OM. Het idee om Jessup opnieuw voor de rechter te brengen leek een oefening in politiek masochisme en was waarschijnlijk niet afkomstig van de adviesraad van Williams en Ridell.

Tenzij...

‘Wat weten jullie dat ik niet weet?’ vroeg ik. ‘En dat de *Los Angeles Times* niet weet?’

Williams grijnsde zelfvoldaan en leunde over de tafel toen hij antwoordde.

‘Het enige wat Jessup met de hulp van het GJP heeft kunnen vaststellen, is dat zijn DNA niet op de jurk van het slachtoffer zat,’ zei hij. ‘Aangezien hij de rekestrant was, kon hij niet laten vaststellen van wie het dan wel was.’

‘En daarom hebben jullie het maar door de database gehaald.’

Williams knikte.

‘Inderdaad. En we hadden een match.’

Dat was het enige wat hij zei.

‘Nou, van wie was het dan?’

‘Dat vertel ik je alleen als je de zaak doet. Anders blijft het vertrouwelijk. Maar ik zal je wel vertellen dat ik ervan overtuigd ben dat onze bevindingen tot een procestactiek leiden die de DNA-kwestie neutraliseren zodat de rest van de zaak en het bewijsmateriaal grotendeels intact blijven. De eerste keer was er geen DNA nodig om hem veroordeeld te krijgen. En ook nu is het niet nodig. Net als in 1986 zijn we ervan overtuigd dat Jessup schuldig is aan dit misdrijf en ik zou mijn plicht verzaken als ik hem niet zou vervolgen, ongeacht de kansen op een veroordeling, de potentiële politieke schade en afkeurende geluiden in de publieke opinie.’

Hij zei het alsof hij in de camera keek en niet naar mij.

‘Waarom klaag je hem dan niet zelf aan?’ vroeg ik. ‘Waarom kom je dan naar mij toe? Je hebt meer dan driehonderd capabele juristen in dienst. Ik kan je er zo al één noemen die je in het kantoor aan Van Nuys laat verkommeren die de zaak meteen aan zou nemen. Waarom kom je dan naar mij toe?’

‘Omdat de aanklager niet van het OM mag zijn. Ik weet zeker dat je over de aantijgingen hebt gelezen of gehoord. Er zit een smet op deze zaak en het maakt geen ene reet uit dat er nu niemand uit die tijd meer bij het parket werkt. Ik moet er een buitenstaander op zetten, een onafhankelijke aanklager die de zaak voor de rechter brengt. Iemand die...’

‘Daar is het College van procureurs-generaal toch voor?’ zei ik. ‘Als je een onafhankelijke aanklager nodig hebt, moet je daar zijn.’

Ik zat hem alleen te treiteren, en dat wisten hij en Ridell ook. Gabriel Williams zou het wel uit zijn hoofd laten om het College van procureurs-generaal te vragen zich in de zaak te mengen. Daarmee zou hij de met prikkeldraad afgezette politieke grenzen overschrijden. Voor de functie

van procureur-generaal van Californië moest je gekozen worden. Iedere politiek deskundige beschouwde deze betrekking als de volgende stap op zijn weg naar de gouverneurswoning of andere hoge politieke regionen. Het laatste waartoe Williams bereid zou zijn, was een politieke rivaal een zaak in handen geven die tegen hem gebruikt kon worden, ongeacht hoe oud de zaak was. In de politiek, in de rechtszaal en in het dagelijkse leven geef je je tegenstander nu eenmaal niet de stok waarmee hij je kan slaan.

‘Hiermee stappen we niet naar de PG,’ zei Williams op zakelijke toon. ‘Daarom wil ik jou, Mickey. Je bent een bekende en gerespecteerde strafpleiter. Ik denk dat het publiek er wel op vertrouwt dat je je onafhankelijk op zal stellen in deze zaak en het daarom ook vertrouwt en accepteert als de verdachte veroordeeld wordt.’

Terwijl ik Williams zat aan te staren, kwam er een ober naar onze tafel om onze bestellingen op te nemen. Zonder het oogcontact met mij te verbreken, zei Williams hem dat hij weer weg moest gaan.

‘Ik heb er nog niet veel aandacht aan besteed,’ zei ik. ‘Wie is Jessups advocaat? Ik zou het moeilijk vinden om tegenover een collega te staan die ik goed ken.’

‘Op dit moment heeft hij alleen een advocaat van het GJP en een advocaat voor de civielrechtelijke procedure. Hij heeft nog geen strafpleiter in de arm genomen omdat hij waarschijnlijk verwacht dat we de hele zaak zullen laten varen.’

Ik knikte. Er was nog een voorlopige hindernis genomen.

‘Maar er staat hem nog een verrassing te wachten,’ zei Williams. ‘We gaan hem halen en slepen hem opnieuw voor de rechter. Hij heeft het gedaan, Mickey, en dat is alles wat je hoeft te weten. Dat meisje is en blijft dood, en dat is alles wat een openbaar aanklager hoeft te weten. Neem de zaak aan. Doe iets voor de samenleving en voor je gevoel van eigenwaarde. Wie weet, misschien bevalt het je uiteindelijk zo goed dat je wel wil blijven. Als dat zo is, zullen we de mogelijkheid zeker in overweging nemen.’

Ik liet mijn blik naar het linnen tafelkleed zakken en dacht na over zijn laatste woorden. Onwillekeurig zag ik mijn dochter voor me die in de rechtszaal zat en naar me keek terwijl ik de staat en niet de beklagde vertegenwoordigde. Williams praatte door, niet wetend dat ik al een besluit genomen had.

‘Ik kan je tarieven natuurlijk niet betalen, maar als je het doet, zul je het toch niet voor het geld doen, denk ik. Ik kan je een kantoor en een secretaresse aanbieden. En alle wetenschappelijke technieken en forensisch onderzoekers die je maar nodig hebt. De beste van alle...’

‘Ik wil geen kantoor bij het OM. Ik wil onafhankelijk blijven. Ik moet volledig autonoom zijn. Geen lunches. We leggen een persverklaring af en vervolgens laat je me met rust. Ik beslis hoe we het aanpakken.’

‘Prima. Dan gebruik je je eigen kantoor, als je er tenminste geen bewijsmateriaal bewaart. En natuurlijk neem jij de beslissingen.’

‘En als ik dit doe, kies ik zelf mijn assistent en mijn rechercheur bij de LAPD. Mensen die ik kan vertrouwen.’

‘Werkt die assistent bij het parket of niet?’

‘Ik heb iemand nodig die voor jou werkt.’

‘Dan neem ik aan dat we het over je ex-vrouw hebben.’

‘Dat klopt – als ze het tenminste wil doen. En als we er op de een of andere manier een veroordeling uit weten te slepen, dan haal je haar weg bij Van Nuys en plaats je haar over naar het centrum bij Ernstige Misdrijven, waar ze thuishoort.’

‘Dat is makkelijker gezegd...’

‘Dat is de deal. Graag of niet.’

Williams keek even naar Ridell en ik zag dat de man die blijkbaar niet slechts zijn sidekick was heel licht knikte.

‘Prima,’ zei Williams, toen hij zich weer naar me toe draaide. ‘Dan graag. Als je de zaak wint, plaats ik haar over. We hebben een deal.’

Hij stak zijn hand uit over de tafel en ik schudde hem. Hij glimlachte, maar ik niet.

‘Mickey Haller namens de staat,’ zei hij. ‘Dat klinkt wel goed.’

Namens de staat. Dat zou me een goed gevoel moeten geven. Dat zou me het gevoel moeten geven dat ik deel uitmaakte van iets wat nobel en rechtvaardig was. Maar ik had alleen maar het nare gevoel dat ik een of andere grens in mezelf overschreden had.

‘Geweldig,’ zei ik.

2

Vrijdag 12 februari, 10.00 uur

Harry Bosch stapte naar de balie van de kantoren van het om op de achttiende verdieping van het paleis van justitie. Hij noemde zijn naam en zei dat hij om tien uur een afspraak had met hoofdofficier van justitie Gabriel Williams.

‘Uw afspraak is trouwens in vergaderzaal A,’ zei de receptioniste nadat ze op een computerscherm gekeken had. ‘U gaat de deur door, loopt naar rechts en vervolgens naar het einde van de gang. Dan weer naar rechts en dan is vergaderzaal A aan uw linkerhand. Het staat op de deur. Ze zitten al op u te wachten.’

De deur in de gelambriseerde muur achter haar ging zoemend open en Bosch ging naar binnen, verbaasd over het feit dat ze op hem wachtten. Sinds hij de vorige middag door een secretaresse van het om was ontboden, was Bosch er niet in geslaagd vast te stellen waar het om ging. Van het om kon je discretie verwachten, maar gewoonlijk lekte er wel wat informatie uit. Tot nu toe had hij zelfs niet geweten dat hij met meer dan één persoon een afspraak had.

Bosch volgde de voorgeschreven route en kwam bij een deur met een bordje waarop ‘Vergaderzaal A’ stond. Hij klopte en hoorde een vrouwenstem zeggen: ‘Binnen.’

Hij ging naar binnen en zag een vrouw die in haar eentje aan een tafel met acht stoelen zat. Voor haar stond een laptop en daaromheen lag een groot aantal documenten, mappen en foto’s uitgespreid. Ze kwam hem vagelijk bekend voor, maar hij kon haar niet direct plaatsen. Ze was aantrekkelijk en had donker, krullend haar dat haar gezicht omlijstte. Ze had indringende ogen, die hem volgden toen hij naar binnen liep, en een aangename, bijna nieuwsgierige glimlach. Alsof ze iets wist wat hij niet wist. Ze droeg het gebruikelijke donkerblauwe mantelpakje van de vrouwelijke officier van justitie. Hoewel hij haar niet kon plaatsen, nam hij aan dat ze hulpofficier van justitie was.

‘Rechercheur Bosch?’

‘Dat ben ik.’

‘Kom binnen. Ga zitten.’

Bosch trok een stoel naar achteren en ging tegenover haar zitten. Op de tafel zag hij een foto van een plaats delict. Het lijk van een kind in een open vuilcontainer. Het was een meisje en ze droeg een blauwe jurk met lange mouwen. Ze had blote voeten en lag op een berg bouwafval en ander puin. De witte randen van de foto waren verkleurd. Het was een oude foto.

De vrouw schoof een map over de foto en stak toen haar hand uit.

‘Volgens mij hebben we elkaar nooit eerder ontmoet,’ zei ze. ‘Mijn naam is Maggie McPherson.’

Bosch herkende de naam, maar hij kon zich niet herinneren waarvan of van welke zaak.

‘Ik ben hulpofficier van justitie,’ vervolgde ze, ‘en ik ben de assistente in de zaak-Jason Jessup. De aanklager...’

‘Jason Jessup?’ vroeg Bosch. ‘Gaan jullie hem toch opnieuw vervolgen?’

‘Ja, inderdaad. We gaan het volgende week bekendmaken en ik moet je vragen om het tot die tijd geheim te houden. Het spijt me dat de aanklager te laat is voor onze afspraak...’

De deur ging open en Bosch draaide zich om. Michael Haller stapte de kamer binnen. Bosch keek nog eens goed. Niet omdat hij Haller niet herkende. Ze waren halfbroers en hij herkende hem onmiddellijk. Maar Haller in het kantoor van het om, dat klopte niet. Haller was strafpleiter. Hij paste even goed in het kantoor van het om als een kat in een hondenkenel.

‘Ik weet het,’ zei Haller. ‘Je denkt vast: wat is dit in vredesnaam?’

Haller glimlachte, liep naar de kant van de tafel waar McPherson zat en trok een stoel naar achteren. Toen wist Bosch weer hoe hij McPhersons naam kende.

‘Jullie zijn toch...’ zei Bosch, ‘jullie zijn toch getrouwd geweest?’

‘Dat klopt,’ zei Haller. ‘Het waren acht fantastische jaren.’

‘En hoe zit dat? Zij klaagt Jessup aan en jij voert zijn verdediging? Is dat geen belangenconflict?’

Hallers glimlach werd een brede grijns.

‘Het zou alleen een belangenconflict zijn als we tegenover elkaar stonden, Harry. Maar dat is niet het geval. We klagen hem aan. Samen. Ik ben de aanklager. Maggie is mijn assistente. En we willen dat jij het onderzoek doet.’

Bosch was volledig in verwarring gebracht.

‘Wacht even. Jij bent geen openbaar aanklager. Dit slaat...’

‘Ik ben aangesteld als onafhankelijke aanklager, Harry. Het is allemaal wettig. Ik zou hier niet zitten als dat niet zo was. We gaan achter Jessup aan en we willen dat jij ons daarbij helpt.’

Bosch trok een stoel naar achteren en ging bedachtzaam zitten.

‘Voor zover ik weet, is het een hopeloze zaak. Tenzij jij me nu gaat zeggen dat Jessup met de DNA-test heeft geknoeid.’

‘Nee, dat kunnen we niet zeggen,’ zei McPherson. ‘We hebben ook onderzoek laten doen en de resultaten vergeleken. Zijn resultaten kloppen. Het was niet zijn DNA op de jurk van het slachtoffer.’

‘Maar dat betekent niet dat we de zaak verloren hebben,’ voegde Haller er snel aan toe.

Bosch keek van McPherson naar Haller en vervolgens weer naar McPherson. Er ontging hem duidelijk iets.

‘Van wie was het DNA dan wel?’ vroeg hij.

McPherson keek even van terzijde naar Haller voordat ze antwoordde.

‘Van haar stiefvader,’ zei ze. ‘Die is ondertussen overleden, maar we zijn ervan overtuigd dat we uiteindelijk een verklaring zullen vinden voor de aanwezigheid van zijn sperma op de jurk van zijn stiefdochter.’

Haller leunde over de tafel.

‘Een verklaring die ruimte overlaat om Jessup opnieuw aan te klagen voor de moord op het meisje.’

Bosch dacht even na en het beeld van zijn eigen dochter flitste door zijn gedachten. Hij wist dat er bepaalde soorten kwaad in de wereld waren die koste wat kost bestreden moesten worden. Een kindermoordenaar stond boven aan de lijst.

‘Oké,’ zei hij. ‘Ik doe mee.’